

Гласник Удружења Ложаца Државних Железница и Бродова у Београду

Glasnik Udruženja Ložaca Državnih Železnica i Brodova u Beogradu. — Glasilo Udruženja Kurjačev Državnih Železnica in Brodov v Beogradu.

Kancelarija Udruženja i redakcija lista nalaze se pri ložionici državnih železnica Beograd. Čekovni račun br. 56551.

ГОД. XI	Иzlази 12 пута у години. Поједини број 1 динар Годиш. претплата 12 дин.	Izlази 12 пута у години Поједини број 1 динар Годиш. претплата 12 дин.	Ishаја 12 крат в лету Posamezna številka 1 din. Letna naročnina 12 din.	Београд, 1 јули 1934 г. Beograd, 1 juli 1934 g. Beograd, 1 juli 1934 g.	Број 7
---------	---	--	---	---	--------

Угљеви Југославије као гориво.

Написао

Г. Инж. Милоје Здравковић

Начелник Машинског одељења Дир. желез. Београд.

— наставак —

(4)

Састав угља.

Састав угља је јако компликован. И ако угаљ по изгледу даје утисак хомогеног тела, састављен је из многих једињења која још нису довољно испитана. Није довољно кад се каже да се органска супстанца угља састоји из угљеника, водоника, кисеоника, азота и сумпора. Данас се жели да сазна како је молекул угља саграђен. Хемиски састав почетне материје угља није још довољно испитан. Огромна разноликост угљева, њихова хемиски потпуно везана структура и особина извесне хемиске инерције, знатно отежавају студију угља. Но и поред његове јаке сложене структуре, могу се разликовати три главне групе саставних делова карактеристичних за угаљ, као и за сва чврста горива. По Липтнеру су ти главни саставни делови:

- 1) Пепео, несагорљиви остатак угља,
- 2) Хигроскопска вода и
- 3) Основна супстанца, која се углавном састоји из

угљеника, а поред њега садржи извесне количине водоника, кисеоника и азота.

Ова основна супстанца у ствари је право гориво, такозвани чист угаљ.

У главноме се угљена супстанца састоји из угљеника, водоника и кисеоника, а поред ова три главна састојака налазе се у мањим количинама: азот, сумпор, хигроскопска влага и минералне материје (пепео). У одељку о постанку угља наведено је од чега све зависи квалитет угља, па према томе и однос количина његових главних састојака: угљеника, водоника и кисеоника. Однос количина именованих састојака зависи још и од старости угља у толико, што у току времена настаје апсолутно смањивање именованих састојака. Ово смањивање није у истом односу код сваког, већ се водоник и кисеоник смањују у већој мери од угљеника, услед чега се овај последњи процентуално јаче истиче.

Угљеник, водоник и кисеоник се не налазе у угљу никада слободни већ увек у мање или више компликованим једињењима.

Степен сагорљивости и пламен чистог угљеника је мали. Ова особина се најбоље опажа код геолошки старијих угљева (пример: Јерма, Вр. Чука, Српски Балкан).

Од односа у којима су количинама основна три елемента заступљена у угљу, зависи вредност угља: његова топлотна моћ као и понашање при сагоревању. Осим тога вредност угља зависи од садржине чистог угља — супстанце угља добијене по одбитку влаге и пепела.

Водоник се у угљу налази у разним једињењима. Нас интересују угљо-водонична једињења која доприносе образовању дима. Угаљ набацан на жар загрева се и дестилише одвајајући гасове, који се брзо мешају са ки-

сеоником из ваздуха и сагоревају (метан, етилен). За потпуно сагоревање угљеника потребна је висока температура при којој се сложена једињења распадају у проста, при чему се одваја угљеник. Ако има довољно ваздуха, одвојени угљеник ће сагорети, настане ли мањак ваздуха или расхлађивање гасова, то угљеник нема довољно кисеоника за сагоревање стварају дима, или се као гар нахвата на грејне површине.

Азот у угљу није ни од какве вредности за коларичну моћ угља, његов проценат у угљу износи од 0,4 до 2,8 (у односу на чист угаљ потиче од протеинских супстанца биљног или животињског порекла).

Сумпор у угљу је саставни део угља, који се не жели. Ма да при сагоревању одаје топлоту, наноси и штету, јер сагоревајући образује киселине које нагризају материјал који је у додиру са гасовима.

Због тога се угаљ са много сумпора избегава у употреби за ложење парних котлова, или се дејство сумпора ублажује мешавином са угљевима који имају мало сумпора. Угаљ са много сумпора је непогодан и за справљање кокса и гаса, јер се кокс са много сумпора не може употребити за све сврхе, а преришћавање гаса је јако сложено. У хемиским се анализама сумпор показује у три облика: као пиритни, затим у органским спојевима и на послетку у малим количинама као сулфат, сумпор. Прва два облика чине тако звани сагорљиви сумпор, то јест целокупан сумпор мање сулфатни сумпора. У нашим хемиским анализама пиритни сумпор и сумпор у органским спојевима носи назив слободан, сагорљиви или штетан сумпор, док се сулфатни сумпор назива несагорљиви или везани сумпор.

Кад се говори о штетном утицају сумпора, има се у виду количина сагорљивог сумпора. О томе, како је органски сумпор дошао у састав угља, постоје три теорије. По првој је основна супстанца угља била без сумпора, али је вода, која је наилазила на угаљ при његовом стварању, имајући доста сулфата, унела сумпор у супстанцу угља. По другој теорији је основна супстанца угља садржавала сумпор, јер су биљке, из којих је постао данашњи угаљ, имале много више сумпора од данашњих биљака. Могуће је да сумпор у угљу потиче и од животињских остатака. По трећој теорији неорганички сумпор угља органички је везан са угљем утицајем бактерија. Показало се је као правило да се садржина сумпора повећава на местима где изнад угља, или одмах испод њега, лежи кречњак. Ово је нарочито правило код босанских и далматинских угљева.

Морска вода је такође утицала на повећање количине сумпора што су то прво констатовали амерички геолози. Они су утврдили да се угљеви, који су били у додиру са морем, садржавали већи проценат сумпора.

Поред наведених незгода које сумпор причињава, треба напоменути и његово непријатно дејство на путнике у возу, а нарочито на особље локомотиве при војњи у тунелима.

Сваки угаљ прати извесна количина воде, или влаге, како је наши хемичари називају у анализама.

Према томе како је вода везана са угљем разлику-

јемо: грубу влагу и хигроскопску влагу. Груба влага је узгредан саставни део угља, она нема никакве везе са супстанцом угља. То је капиларно усисана вода, чија количина зависи од подземне воде у наслази угља, од годишњег доба, и од правилног одвођења воде из рудника. Груба влага је у ствари она количина воде, коју угаљ садржи у себи при изношењу из окна, а испусти је из себе при лежању на сувом ваздуху. Ако се извесна количина угља из рудника стави на вагу, измери и потом изложи утицају атмосферског сувог ваздуха и с временом на време мери, док се не добије стална тежина (престане опадање тежине), онда разлика у тежини свежег угља из окна и сувог на ваздуху, даје количину грубе влаге.

Вода у угљу, сувом на ваздуху, назива се хигроскопска влага. Хигроскопске влаге, почиње да нестаје у угљу сувом на ваздуху, на температури од 75 до 80 степени. Сва количина воде, која излази из угља при овој температури, јесте механички везана вода са угљем; у њему остаје још хемиски везана вода, названа кристална вода, а њу је тешко одвојити од хидроскопске влаге.

Садржина влаге варира код разних угљева. Процентуално је имају највише лигнити, мање мрки а најмање камени угљеви. Наши камени угљеви имају у себи укупно воде од 2—5%, мрки већином око 18%, а и до 20% а лигнитни око 35%.

Вода у угљу повећава трошкове превоза. Она умањује и топлотну моћ угља, јер се супстанца чистог угља смањује за проценат хигроскопске влаге у угљу. При сагоревању се хигровлага претвара у пару, а топлоту за ово претварање воде у пару даје угљена супстанца.

При сагоревању мокрога угља у ложишту вода испарава, а потребан број калорије за испарење воде ове — грубе влаге, узима се од угља. Теориски посматрано, вода у угљу је штетна и квашење угља, употребљеног за ложење, не сме се дозволити. Свакако да је квашење угља, у великој мери, штетно. Умерено квашење угља, пред саму употребу, може се дозволити ако је угаљ мршав и ситан и ако јако бакује. Ако се ситан угаљ пре употребе не кваси, постоји опасност да јака промаја однесе несагореле ситне делове угља и да исти не пропадну несагорели кроз роштиље. Квашењем се ова незгода ситног угља донекле отклања. Да се донесе правилна одлука, да ли угаљ треба квасити или не, потребно је утврдити: да ли су већи губитци ако се угаљ кваси или су већи губитци ако се угаљ не кваси, т. ј. да ли је

$$p \cdot H \geq H - W$$

где је p у % стварно сагорела количина из 1 кг. угља. H топлотна моћ угља, W топлота, утрошена на испарење воде из 1 кг. квашеног угља. Опити ове врсте не постоје, а њих је код локомотивских котлова врло тешко вршити.

У сваком случају треба умерено квасити само ситан угаљ и угаљ који јако бакује, јер се квашење баковање ублажује.

(Наставиће се)

Углед Удружења се мора сачувати

Од неког времена су се по негде, од несавесних чланова Удружења, појавиле жеље, или боље речено, грамзивост на друштвену имовину, у своје личне сврхе. Међутим постоји убеђење да је Удружење ложача једно од најнапреднијих и најпоштенијих Удружења, које је водило рачуна да очува веру чланова и свој углед у јавности, а нарочито код функционера и одлучујућих саобраћајних установа. Из тих разлога не сме се дозволити, да поједини чланови, или функционери у Удружењу забораве се толико, да због својих личних интереса оштете Удружење било материјално или морално, а још мање једно и друго.

Негде се појавило да се појединац заборави, па располаже са друштвеним новцем као са личном својином, шта више, и ако му се примети и тражи накнада, нађе се чак увређеним и без икаквог обзира допушта, да цео случај избије на јавност и тиме убија углед Удружења. Неки толико далеко иду да чак подижу месечне хонораре, уносећи у записник скупштине нетачне цифре, које је скупштина решила. Срећа је да су овакви случајеви усамљени и врло ретки, а и на време примећени, те да Удружење не буде осетно оштећено.

Да се осврнемо на моралну штету Удружења, коју причињавају појединци, несавесни чланови Удружења. Овакви случајеви могу дати непријатељу могућност за понижавање угледа Удружења, а код пријатеља оправдану љутњу. Зато је дужност сваког члана Удружења да чува и штити углед свога Удружења и не дозволи да се више понављају овакви случајеви. Прво свакоме је дужност, ако мисли да чини добро угледу Удружења, да не сматра друштвену имовину, с тешком муком стечену, као своју; и ако није у стању да нешто дотури, онда бар да је не оштеди. Несме никоме ни пасти на ум да је то „Алајбегова слама“, већ да је то заједничка тековина, коју треба употребити на заједничке циљеве, или у нужди помоћи свога друга и тиме му олакшати тегобе живота. Како је болно сазнање једног члана, који је одвојио, од, тешком муком и знојем заливене, месечне зараде, свој улог од 15 динара, када види да се нађе тако неко, који расипа или присваја, на недопуштен начин, ту имовину за себе. Због тога, да се не би губила вера у Удружење, мора се са таквим несавесним члановима поступити по правилима и постојећим законима. Мора се такав случај осудити и такав несавестан члан жигосати, ради угледа Удружења и примера осталим члановима.

Исправним члановима и правим пријатељима Удружења овакви усамљени случајеви, неће пољуљати веру, и убеђење да је Удружење ложача једно од најбољих удружења и да ће и даље остати неокаљано, окупљајући око себе све поштене и вредне ложаче, и тиме да придобија пријатеље, који ће га у свакој прилици помагати и духовно водити за опште добро свију чланова, а тиме и саме Саобраћајне установе.

М.

Proslava naše 10-letnice

Dne 12. junija 1934 je bil obični zbor ljubjanske oblasne uprave Udruženja kurjačev. Vršil se je v prostrih Kačičeve gostilne na Tyrševi cesti št. 58, kjer se nahaja tudi sedež ljubjanske uprave našega udruženja.

Samo poročilo o občnem zboru bomo podali v naslednjih številkah. Omeniti želimo le toliko, da je občni zbor potekal v najboljšem redu, od začetka do konca je bilo raspoloženje na občnem zboru zelo živahno, zastopane so bile po svojih delegatih vse podružnice in zaupništva. Razveseljiva je bila tudi udeležba članov, ki so z zanimanjem sledili poročilom predsedstva svojega udruženja.

Centralo je zastopal predsepnik centralne uprave tov. Milič, z njim sta prišla še dva delegata centrale. Beogradska oblasna uprava je bila zastopana po tov. Čosiću Milošu. Za oblastno upravo brodarjev je bil navzoč tov. Majdan Franjo. Zagrebško oblastno upravo pa je predstavljaj tov. Janežič. Na občnem zboru je bila po večini izvoljena stara uprava.

Zvečer istega dne je bila v istih prostorih svečana proslava desetletnice obstoja ljubjanske oblasne uprave. Te svečanosti so se udeležili naslednji gospodje: načelnik mašinskega odelka g. ing. Finc, ki je obenem zastopal direktorja g. Cugmusa, šef vuče g. ing. Milhofer, g. ing. Weinberger, šef kurilnice I, g. ing. Gliha, šef kurilnice II, g. inž. Lavrič, podšef kurilnice II, g. inž. Spasenović, referent maš. odeljka g. Šircelj, za Udruženje strojevodij strojni nadziratelj g. Klembas z dvema delegatoma, poleg teh vsi zgoraj menovani zastopniki centrale in rasnih oblastnih uprav, in, seveda, veliko število tovarišev s svojci.

Uvod v proslavo je napravil tovariš Teran z naslednjimi besedami:

Spoštovani gospodje, cenjeni delegati, tovariši in vsi navzoči. V imenu oblasne uprave društva kurjačev državnih železnic ljubjana otvarjam proslavo 10 letnice obstoja našega društva in vas vse iskreno pozdravljam, posebno naše gospode predstojnike in se vam prav lepo zahvaljujem za odziv na naše vabilo, da ste blagovolili počastiti s svojo navzočnostjo našo proslavo.

Spoštovani!

Ob jubilejih se vsak jubilant rad povrne s svjimi mislimi v preteklosti svojega življenja in se pri taki priliki z veseljem spominja preživetih dogodkov. Ravno tako tudi idruštva ob takih prilikah pretehtajo svoje dotedanje delo vanje. Tudi mi se želimo ob naši proslavi spominjati dela našega društva. Dovolite mi, da preidem v no dobo, ko še ni bilo našega društva, ko smo bili kurjači raztreseni po raznih organizacijah, a večinom nismo bili organizirani nikjer. Nihče nas ni zastopal. Za nas ni bila nikjer izvršena nobena intervencija in nihče od voditeljev rahnih organizacij, kjer smo bili organizirani, si ni štel v dolžnost, da bi se za nas zazvel in ščitil pravice kurjačev. Te razmere so dale povod našim starim delavcem, da so začeli razmišljati o samopomoči, o ustanovitvi našega Udruženja. V to svrhu smo se večkrat sestali in končno leta 1924 v mesecu marcu sklicali širši sastanek kurjačev, kateri naj bi se spremenil v ustanovni občni zbor. Na tem sastanku naši tovariši niso imeli sreče, kjati na sastanek so prišli tudi taki elementi,

ki jim je bilo združenje kurjačev trn v peti, in so napeli vse moči, da bi to preprečili, kar jim je tudi uspelo. Na omenjenem sestanku so onemogočili vsako delo in smo se razšli z gnjuvom v srcu. Vendar ni smo klonili. Šli smo na delo s podvojeno energije in s trdno voljo, da preprečimo vse zapreke. Tako smo še istega leta v mesecu juliju sklicali ustanovni občni zbor. Tudi na ustanovnem občnem zboru so se pojavili nepridipravov, temveč smo jih enostavno postavili ven pred vrata, od koder se niso upali več vrniti. Občni zbor se je potem vršil mirno in dostojno. Na tem občnem zboru je bil navdušeno izvoljen za predsednika našega udruženja neumorni delavec in soustanovitelj tov. Ček Ivan, ki je stal na čelu našem društvu do konca svojega aktivnega službovanja ter uspešno s pomočjo svojega odbora vodil in razširil naše društvo. V kratkih mesecih so bili v našem društvu organizirani vsi kurjači oblastne direkcije Ljubljana, a čez leto dni, ko se je vršil prvi redni letni občni zbor, so bile zastopane po delegatih ne samo vse kurilnice Lublanske direkcije temveč tudi kurilnica Karlovac, Srpske Moravice in Sušak. V tistih časih so hodili naši tovariši na ispomaganje po kurilnicah zagrebške, subotičke in beograjske direkcije, med njimi so bili tudi društveni delavci, ki so neumorno delali na to, da se razširi naše Udruženje po vsej naši Kraljevini. To delo naših tovarišev je imelo popoln uspeh. Naši bratje na jugu so nas razumeli in se navdušili za svojo organizacijo ter zašli delati.

V Ljubljani smo začeli izdajati svoj strokovni list „Strojni kurjač“. Z njim smo obveščali kurjaše o raznih dogodkih v naši stroki, o pomenu društva in tako širili to idejo od kurjača do kurjača i utrjevali njihovo samozavest. Prva številka našega časopisa je izšla 15. februarja 1925, ki smo jo razposlali vsem tovarišem in v vse kurilnice. V tem polnem delu smo dobili veselo vest iz Sarajeva, da se naši bratje iz Bosne in Hercegovine ustanovili svoje Udruženje in da so bili zelo veseli in iznenadeni, ko so dobili od nas strokovni list, ki zastopa kategorijo kurjačev. Prosili so nas naj jim pošljemo redno večje število izvodov našega lista, kar smo jim rade volje ustregli. Tako so naši stari delavci razprostrli krila našega Udruženja po vsej Jugoslaviji, in leta 1926 v mesecu maju se je vršil v Beogradu prvi kongres, na katerem so si prvič radostno podali roke kurjači vse naše kraljevine. Združili smo se kurjači bratje Srbi, Hrvati in Slovenci v eno, trdno, vez, v kateri nas navdaja želja do neumornega skupnega dela.

V teh desetih letih našega dela smo nakazali marsikatero bolničko potporo in posmrtnino. Odposlano je bilo nešteto vlog in resolucij na merodajna mesta. Voditelji društva so izvršili nešteto intervencij v prid svoje kategorije, v prid skupnosti a tudi v dobro posameznih članov. Tako pošljamo svoje težnje, prošnje in pritožbe do svojih predstojnikov, katerim moramo priznati, da nas vsakokrat razumejo, in ako je v njih moči, nam jih ugodno rešijo. Da ni vse tako, kot bi moralo biti, in da nam ne morejo podati vsega, kar bi morali imeti, to ni njihova krivda, temveč so krive razmere, ki so zajele ne le našo nad vse nam drago domovino, marveč vso zemeljsko površino. Zato je treba, da še krepkeje primemo za delo ter s pomočjo naših predstojnikov in ostalega naroda odstranimo vse težkoče, bridkosti in te-

žave, ki teže narod naše mile nam Jugoslavije. S požrtvovalnim delo hočemo pomagati tudi naprej, da postane naša nad vse nan ljuba domovina še lepša še ljubša in še dragocenejši biser, kateremu vlada naš vzvišeni i modri vladar Kralj Aleksandar I., ki ga nad vse cenimo in za katerega smo pripravljeni žrtvovati vse.

Živela Jugoslavija:

Živel naš slavni Vladar Kralj Aleksander I.!

Za njim se je oglasil k besedi g. ing. Finc, ki je spregovoril približno tako:

Gospod Gugmus, direktor naše direkcije, mi je poveril nalogo, da ga ker sam ne more k Vam, zastopam in Vas vse lepo pozdravlja. Prijetna mi je ta dolžnost io prav rad sem tu med Vami.

Spominjam se še, ko sem bil šef kurilnice, da zte si to svoje društvo ustanavljali. Veseli me, da se je tako lepo razvilo po vsej naši državi. In vidim, da je sedaj skoraj nerazdružljivo.

Vaš namen je, da ščitete svoje članstvo pri oblasteh, od nezgodah v službi i t. d. Gotovo je, da je edina in najboljša zaščita kurjačev nji ova organizacija.

Priznam, da je Vaša kategorija najbolj težka in da ste bili primorani ustanoviti si svoje društvo. Tako branite in se zavzimate za svoje člane in jih zastopate pri svojih predstojnikih z intervencijami in rešite sporazumno s svojimi predstojniki marsikatero težkočo:

Lepi so sadovi Vašega truda in napornega dela in zato kličem le tako naprej!

Za strojovode se je javil k besedi predsednik udruženja strojovodil g. Klembas, ki je rekel:

Cenjeni!

Doletela me je prijatna dolžnost, da Vam v imenu „Udruženja strojevodij“ iskreno čestitam k desetletnici obstoja Vašega Udruženja.

Ni moj namen, da bi segal nazaj v dobro pred deseti leti temveč povdarjam, da je bila tedaj nujna potreba, da ste si ustanovili lastno stanovsko organizacijo. Sicer Vam ni uspelo, da bi dosegli ono, kar Vam z obzirom na Vašo brez ovomu najnapornejšo in odgovorno službo pritiče. Nepobitna resnica pa je, da ste z Vašim agilnim delovanjem pripomogli svojim članom do boljšega socialnega položaja.

Poleg tega ste z mnogim trudom in dobro voljo združili vse Vaše stanovske tovariše od Triglava do Vardarja v eno močno falango, ter s tem dokumentirali ideologijo Jugoslovenstva.

Za ves Vaš trud Vam je hvaležna domovina in članstvo, v bodoče Vam pa želim še mnogo uspehov:

Živeli!

Dvorana, ki je dala okvir proslavi, je bila svrhi primerno ozaljšana. Na počelju se je nahajala v državno trobojko in v zelenje ovita slika Njegovega Veličanstva. Pozornost je vzbujala na desni steni viseča slika lokomotive, delo tovariša Štefana Primarja, ki jo poklonil društvu. Nad vratmi pred vhodom je bila nameščena železniška perut s kurjaškim simbolom in z letnicama 1924—1934, tudi ovito v državno zastavo in v zelenje. Tako prirejena dvorana je že sama na sebi napravljala kar najbolj svečan vtis in dvigala razpoloženje na proslavi desetletnega dela našega ud-

ruženja. Godbeni odsek železničarskega društva „Sloge“ je z izbranim sporedom, ki ga je izvedel res lepo in umetniško, poskrbel za najboljše razpoloženje.

Tako smo lepo in dostojno proslavili desetletnico trdega dela, in se pri tem zbrali prvič v Ljubljani v krogu svojih gospodov predstojnikov. O sami proslavi ne bomo izgubljali nadaljnih besed, omenimo le to, da gospodje udeleženci Izven kroga našega udruženja priznavajo, da kaj takega niso pričakovali. Izrazili so svoje priznanje organizaciji vse prireditve, ki da je potekla v takem redu in tako dostojno in ki je bila tako skrbno pripravljena.

Naslednjega dne, 13. junija, je oblastna uprava priredila izlet skozi Vintgar na Bled. Ves prejšnji dan je bilo kakor iz škafo, še pozno v noč ni kazalo, da se nas bo nebo usmililo. Ker pa je bilo za izlet prijavljenih precejšnje število naših tovarišev z juga, ki bi bili nad vse radi poleтели na našo lepo Gorenjsko, smo sklenili, da bo izlet ob vsakem vremenu. Pa so nam bili vremenski preroki naklonjeni, nebo se je že v jutarnjih urah zjasnilo, nastal je krasen dan, kakor jih je bilo letoš še malo. Naši bratje z juga so bili tako deležni vremenske naklonjenosti in so se lahko predali uživanju prelepega koščka slovenske zemlje. Seveda so bili z njimi tudi slovenski tovariši, nekateri z družinami, ki so se prvič priključili občudovanju krasote Vintgarske soteske in blejskega kōtiča z jezerom. Priklenil nas je Vintgar s svojim slapom ki se pod mostom vali preko skal in razpršuje svoje vodne mase, da se lomi svetloba v vseh barvnih odtenkih mavrice. Nismo se mogli odtrgati od krasote prizora, najraje bi kar tam ostali v nemem občudovanju prelepe igre narave. Pa je bilo treba iti naprej, in ob vsakem koraku so se razgrinjale pred zavzetimi pogledi nove krasote. V vijugah se vije pot nad kristalno čisto vodo, vmes so vodopadi pod navpično v višino štrlečimi stenami in skalami. Nič manj pa ni veličanstven prvi pogled človeka, ki prihaja prvič v ta kraj, na Bled z jezerom, z otokom sredi jezera in s cerkvico na otoku. Človek se divi prizoru in ga občuduje v zavesti, da bi drugog zaman iskal nekaj podobnega.

Za izlet nam je železniška uprava ustrežljivo stavila na raspolago četroosen voz, da smo ostali tudi ves čas vožnje tja in nazaj skupaj v družabni povezanosti.

Naši predstojniki so nam ob priliki proslave šli vestransko na roko, predvsem s tem, da so dali kurjačem v najviši možni meri dopuste. Tako so omogućili mnogim našim tovarišem udeležbo na občnem zboru, na proslavi in na izletu, da se je celokupna prireditev lahko izvršila v tako lepem, lahko bi rekli veličanstvenem stilu. Za to uslužnost in toliko razumevanje izrekamo našim gospodom najprisrčnejšo zahvalo!

Bože Palantin.

**Ložaci, širite
svoj stručni list**

Болесничке потпоре

Под горњим насловом појавили су се чланци, у којима се третирају болесничке потпоре на два засебна начина, односно различита схватања. Једно је схватање да болесничке потпоре треба Удружење да даје члановима дневничарима, докле је друго схватање да треба подједнако да имају право регулисани службеници и дневничари, а чланови Удружења.

Интересантно је осврнути се на побуде, које су се појавиле да би се створила оваква два различита схватања, пружање помоћи у случају болести члана Удружења. Ко је мало упућен у послове Удружења, он зна, да често пута нема новаца, да би се исплатила односно указала, помоћ за време болести чланова Удружења. Да би се до некле осигурао сталан приход, односно извесна сума новаца за потпоре, унет је нарочити члан 15. друштвених Правила. Па и поред тога не би се могло потпуно постићи циљ, наравно, да се помогне онај коме је стварно потребно и најнужније, када се даје сваком члану Удружења, који је болестан. Разумљиво је, да је свакоме од помоћи извесна сума, али има међу њима, којима је то једина помоћ, односно једини начин да дође до извесна сумице, докле је то другима вишак на већ примљен приход. Па, пошто Удружење има и за циљ материјално помагање својих чланова у случају болести, онда је најбоље остварен циљ Удружења, ако помогне оног свог члана, коме ће та сумица бити једини приход за издржавање и помоћи за време болести, а то је случај код чланова који су дневничари.

Друго схватање поделе болничке потпоре је то: да су сви чланови једнаки, па према томе имају и једнака права и дужности. И то је тачно. Али ако сваки члан улаже у Удружење да би исто добио, онда му не треба Удружење, већ тај свој улог нека улаже на књижицу у неку банку, па ће имати оно што је и уложио. Дакле, није тачно да ако сви улажу, да и сви треба да имају користи, већ треба помислити: да не да Бог, да му треба таква помоћ и да му је тако потребна, као једном дневничару, који је за време болести једино упућен на ту малу помоћ, али велику јер је једина. Социјално чувство и другарство треба сваког члана Удружења да обузме, да би заједничким снагама помогли своје Удружење а новчано онога коме је то најпрече и најпотребније.

Регулисани службеници, а чланови Удружења, су до некле осигурани, а за време своје болести примају своју плату не смањену, поред тога знатно се разликује у висини од дневничара. Докле дневничар добија умањену дневницу и то добије је доцкан, те је на тај начин принуђен да се задужује аконто своје дневнице. А познато је да се нигде не добије на зајам, а да се скупо не плати та услуга. Поред тога знатно је мања плата (дневница) дневничарима од регулисаног службеника истих квалификација и исте године службе.

Из свега горе изложеног излази, да потпоре, у случају болести члана — дневничара, треба безусловно обезбедити, да би имали увек и неокрњене, а ако би толико новаца преостајало онда може додељивати и члановима

регулисаним службеницима, али опет умањена, бар за умањене приходе члана дневничара од члана — регулисаног службеника. Јачи увек треба да се више жртвује од слабијег. У једној заједници јачи мора понети више, односно жртвовати се више, него слабији, и то за толико више, колико слабији није у стању. Зато не треба уско гледати на ова питања и са гледишта личног интереса, већ треба далеко гледати и водити рачуна о општим интересима, те ће на тај начин бити обезбеђени и интереси свију.

М.

Допис од члана дневничара из Београда.

Обласној управи удружења ложача државних
железница и бродова Београд.

Цењеном свом Удружењу, као и мојим колегама и друговима ложача државних железница и бродова.

Могу вам се топло захвалити на вашем топлом братољубљу, што ми је та Управа изашла у сусрет у мојим најкритичнијим моментима и часовима моје болести, по доласку кући из болнице где сам боловао дуже времена.

У току моје тешке и дуге болести, као ложач дневничар, нисам добивао никакве новчане принадлежности од моје ложионице, а и оно мало што бих требао да добијем, то бих добио тек по повратку из болнице, односно одобрењу боловањаведеног у тисој.

Вративши се својој кући код породице, која живи само од моје зараде, нисам имао ни пет пара, већ ми је та Управа, према својим Правилима, дала помоћ у суми од динара 580.— пет стотина осамдесет за све време које сам био у болници.

Не могу да пропустим а да се овом приликом јавно не захвалим тој Управи на великој пажњи према своме другу, члану али боље рећи брату, јер нема просто тих речи којима бих се могао вама захвалити на исплаћеној ми болесничкој помоћи, која је мени и мојој породици дала опстанак до пријема мојих осталих принадлежности од своје јединице и оздрављења. Овом приликом препоручујем свима колегама дневничарима који се још нису уписали у наше Удружење, да не губе време, већ да се одмах упишу у нашу Обласну управу т.ј. Удружење, које има главни циљ за потпомагање свију нас чланова, који се нађемо, као што сам ја био, у оваквим невољама и тегобама.

На, топлије се захваљујем.

Учтив,

Љубиша Цвејић

ложач дневничар ложионице Београд

Ложачи, ширите свој стручни лист

Z a p i s n i k

Sa X redovne godišnje skupštine Oblasne uprave Udruženja ložaća drž. železnica u Subotici održane dne 21-V-1934 god. u kafani Čipak, Paralelni put br. 45.

Skupštini su bili prisutni sledeći delegati i to: iz Pododbora Vršac: Lanc Ivan, Ivošev Dimitrije i Buzarević Petar, iz Pododb. N. Sad: Pištignjat Dušan i Milivojević Dušan, iz Pododb. Sombor: Beljanski Žarko, Ujsasi Stevan i Djaković Žarko, iz Pododb. Vinkovci: Čujić Nikola, Dragičević Dane i Djuraković Ivan, iz pododb. Vel. Bečkerek: Marković Petar, iz povereništva Vel. Kikinda: Knežev Ivan, iz pover. Senta: Kablar Ilija. Od strane Direkcije Subotica bio je g. inž. Stojković Radoslav, referent mašinskog odelenja, a od strane ložionice g. inž. Tomić Ozren, od strane Centralne uprave bio je drug Vuletić Stjepan.

Skupštinu otvara drug Efimov Nikola u 9 sati i 45 minuta i pozdravlja izaslanike Direkcije ložionice i Centralne uprave kao i delegate, posle čega predlaže da sa skupštine pošalju pozdravne depeše Nj. V. Kralju Aleksandru I, Ministru saobraćaja, Generalnom Direktor, Direktor Beogradske direkcije i počasnomo predsedniku Udruženja ložaća, Direktor Subotičke direkcije, Načelniku mašinskog odelenja i šefu ložionice. Posle pročitane svake depeše svi prisutni pozdravljaju sa „živio“.

Posle ovoga prešlo se na biranje predsednika skupštine i dva overača zapisnika, pa je za predsednika izabran drug Efimov, a za overače zapisnika Pištignjat Dušan i Čujić Nikola.

Gosp. inž. Stojković u ime Direkcije pozdravlja skupštinu želeći joj srećan rad, opominjući prisutne da budu mirni i odmereni prilikom predlaganja i rešavanja svih pitanja koja budu na dnevnom redu.

Drug Vuletić pozdravlja takodje skupštinu u ime Oblasne i Centralne uprave Beograd, preporučujući da se svako pitanje resava mirno, pametno i tačno.

Drug Efimov podnosi izveštaj o svome radu kao predsednik Obl. uprave u toku dva meseca i čita zapisnike koji su uvedeni u knjigu zapisnika sa sednica koje u opšte nisu držane i zbog kojih su Pualić i Rašuo bili suspendovani. Drug Golo Stojan podnosi izveštaj kao predsednik nadz. odbora navodeći da je blagajna bila uvek ispravna i vodjena u redu. Potom objašnjava da su Pualić i Rašuo suspendovani na predlog većine članova Obl. uprave bez prisustva pododbora, pošto se članovi Obl. uprave nisu složili da se pozovu pododbori, jer bi delegatima trebalo platiti dijurne. Kritikuje prošlogodišnju skupštinu koja je u upravi i nadz. odbor izabrala kao članove i drugove iz pododbora, što je protivno društvenim pravilima. Radi istinitosti svojih navoda čita zapisnik sednice na kojoj je rešeno da se Pualić i Rašuo suspenduju.

Drug Bašić, blagajnik podnosi izveštaj o stanju blagajne po mesecima i pojedinačno — po partijama odnosno prihode i rashode. Prihodi su bili 55.487 dinara, a rashodi 49.194.75.— dinara. Ostalo je gotovine u kasi 6.290 din. a sa depozitima pododbora 12.290.— din. te je ovaj izveštaj primljen kao tačan.

Друг Јурић Андџелко чита писмени извештај односно критику а која гласи: Поводом прегледа овогодишњег рада у Obl. управи удружења ложаца у Суботици част ми је као члану надз. одбора Centralне управе поднети сиедећи извештај:

1) Бивши претседник ове управе Пуалић Дана и бивши секретар Раשוо Илија сусредовани су од дужности 17-IV-1934 год. из разлога што је по већини чланова, пре ванредне седнице, као и на дан седнице установљено да су именовани радили против наших друштвених правила и да су на тај начин оштетили друштвену имовину у износу од 1.650 динара, која је својина свију нас, а не својина, појединих функционера. Због овог уследила је ванредна седница на дан 17-IV-1934 год. на захтев већине чланова, те су именовани супендовани, да не би и даље наносили штету удружењу у друштвеној имовини својим несавесним и противправним радом.

2) Какве су то кривице? Дана 13-VI-1933 год. Пуалић је отишао са секретаром Кулунџићем на конгрес у Београд кога је он сам повео и бирао, а није претходно сазвао и одржао седницу да се бирају делегати за конгрес, као што прописују наша друштвена правила, нити су на конгрес однели неку резолуцију пошто је било чланова који би имали да конгресу упуте неке молбе, жалбе и т. д. а нити је по повратку са конгреса понео Obl. управи извештај о раду и закључцима конгреса, нити он сам зна ко је изабран у водјство Centralне управе, а оба су наплатили дијурне у износу од 900.— динара. Ту су већ у почетку оштећене благајне за једну занадшну своту у данашње време.

3) Дана 10-IX-1933 г. Пуалић је отишао у Нови Сад са претседником надз. одбора Golom, а није пре тога сазвао седницу, а после повратка из N. Сад нису поднели ни какав извештај, а наплатили су дијурну сваки по 100.— din.

4) Дана 20-IX-1933 год. по други пут је отишао у N. Сад опет са Golom по истом послу као дана 10-IX-1933 год. а није претходно сазвао седницу ни пре поласка ни после доласка, а наплатили су дијурне сваки по 100.— djn.

5) Дана 31-XII-1933 год. отишао је у Винковце на забаву, о томе није никогa известио а наплатио је дијурну од 100.— динара.

6) Дана 4-III-1934 год. отишао је у Вршач, а није сазвао никакву седницу, нити је поднео макакав извештај о раду пододбора, избору нове управе и т. д. а наплатио је дијурну од 200. динара.

7) Дана 20-III-1934 год. отишао је у Винковце по својој волји, није сазвао, седницу, нити је поднео извештај да оправда самоволјни одлазак, а наплатио је дијурну од 150.— динара. Ово се све види из књиге благајне, признаница и књиге записника.

(Свршиће се)

Записник

Сазвате годишње скупштине Удружења ложаца државних железница и бродова *Пододбор Нови Сад* на дан 10 маја 1934 године са следећим дневним редом:

- 1) извештај претседника, секретара и благајника;
- 2) извештај претседника надзорног одбора;

- 3) извештај делегата Обласне управе у Суботици;
- 4) давање разрешење старој управи и бирање нове управе;
- 5) разне молбе, жалбе и остало.

Претседник пододбора отвара годишњу конференцију у заказано време на којој је био већи број чланова. У своме извештају за цело своје време рада т. ј. од 6-X 1933 године па до 10 маја 1934 године и за све ово време, наводи као незадовољавајући рад, што је кривица самих чланова овог пододбора, са разлогом тим, што нису редовно посећивали заказане седнице, те се са њиховом немарношћу спречавао рад овог пододбора. У исто време наводи кривицу саме Обласне управе, која за цело прошло време, није водила ни најмање рачуна о својим пододборима, а нарочито о Пододбору у Новом Саду, нешто из незнања, а нешто и из нехата, а што је за сваку осуду. Од главних тачака наводи као један пример: од дана организовања овог Пододбора па још до данас овом Пододбору није додељен посмртни фонд, што се је безувјетно требало учинити и без тражења и учесталих интервенција овог Пододбора, а које су на жалост још до данас без успеха остале, док су се поједини повереници наше Обласне Управе разметали и расипали нашу крваву зарађену тековину без обзира на штедњу и невоље појединих чланова, који свакодневно падају у беду и слабе материјалне прилике.

Овако нетачним и несавесним радом претседника Обласне управе, причињена је штета како чланству тако и целокупном удружењу.

Друг Питињот моли целокупно чланство и вођство Обласне управе у Суботици, да се ово од данас па у будуће не би дешавало, него да се боље поведе рачуна о штедњи као и то да се савесним и тачним радом регулишу сва питања и потребе Удружења са вољом на време, а не као што се је то до данас радило, да су поједине личности из Обласне управе из Суботице ишле на забаву у Винковце, а по повратку у Суботицу наплатили дијурне по 100.— динара. И ако се овај пут није могао сматрати за службено путовање.

По другој тачки дневног реда подноси извештај друг Миливоје Шмуђа о стању благајне овог Пододбора.

Извештај секретара друга Душана Миливојевића, који у своме извештају наводи пре свега да је вршио дужност привременог секретара при управи овог пододбора те за време његовог рада показали су се исти успеси као и под извештајем претседника који потврђује све наводе претседника овог пододбора, и моли све другове од данас па у будуће за савеснији и правилан рад удружења.

Осим тога наводи и критикује Обласну управу за њеног несавесног и немарног рада а нарочито подвлачи немарна и нетачна плаћања станарине а која се односи на друга Пиштигњета Душана који је у своме приватном стану, чувао архиву и држале се седнице, те ово сматрам за агилан и савестан рад друга Пиштигњета Душана, и молим да се другу призна за цело ово време месечно од 100.— динара као минимална награда који је са својим досадашњим радом и заслужио.

Ово је требала сама Обласна управа да има у виду и донесе коначно решење без потребних интервенција овог пододбора, које су на жалост одлага. е од стране Обласне управе мотивацијом да ће ово питање доћи ускоро на дневни ред, што још до данас није учињено.

Затим подноси извештај претседник Надзорног одбора друг Попарић Алојз, чист извештај који се слаже са извештајем претходника.

Потом је узео реч делегат Обласне управе Стојан Голо, који одговара и одобрава под свима наводима друга Пиштигњата и Мпливојевића и обећава да ће се у будуће постарати да доведе у склад и ред све недостатке и неправилности отклонити.

Даље одговара по предлогу друга Миливојевића као и свију присутних чланова у погледу заостатака станарине од 1-IV-31 па до 6 октобра 1933 године и обећава да ће се све заостале станарине у најкраћем року, а најдаље до годишње скупштине Обласне управе, која ће се одржати 21 маја исплатити. Такође наводи да ће се на годишњој скупштини Обласне управе т.ј. 21 маја т.г. одобрити и изаслати посмртни фонд који ће служити искључиво за ту сврху.

Затим се прешло на давање разрешнице старој управи и бирање нове управе:

Што је једногласно решено да се да разрешница старој управи што је и учињено.

Затим се је прешло на бирање нове управе, што су једногласно изабрали и то:

За претседника Душан Пиштигњат,

За секретара Душан Миливојевић,

За благајника Миливоје Смућа,

Чланови Стеван Шкриван, Ках Фриђеш, Цейко Вученић, Делимир Бурић,

Надзорни чланови:

Претседник Маричевић Илија,

Чланови Попарић Алојз, Велацки Хасан, Капайша Милан.

После исцрпљеног дневног реда и избора нове управе претседник Пиштигњат закључује конференцију у 20 и 30 часова и захваљује се на датом поверењу. После тога су се чланови разишли у потпуном реду и миру.

Нови Сад, 10 маја 1934 год.

Пододбор Нови Сад.

Захвалнице

Овим путем јавно се захваљујем свима друговима као и г.г. машиновођама ложионице Винковци, на учињеној ми помоћи, својим добровољним прилогом, са којим су ме потпомогли у данима најцрње беде и очаја, када сам несретним случајем, приликом рада, као испирач локомотива, пао преко канала и остао за св ку службу сасвим неспособан, а после тога, кроз кратко време, из-

губио сам и очни вид, па се данас налазим на улици без икакве помаћи.

Ложачи и машиновође, осећајући моју беду, притекли су ми у помоћ, у очи највећих празника Христовог Васкрсења, са сумом од 320 дин., чиме су ми појугли да и ја у оноликој беди проведем ове свете празнике са мало радости и весеља.

Још једном најискреније се захваљујем свима добротворима који осећају мој бол.

Захвалан,

Антун Лемич

Винковци.

*

Најтоплије се захваљујемо Обласној управи удружења ложача држ. железница и бродова у Београду на исплаћену нам новчану помоћ на име боловања; и других помоћи:

1) Цветко Пантелић,	ложач из Београда	динара	600.—
2) Радомир Марковић,	" из Ђуприје	"	250.—
3) Риста Јаневић,	" из Градско	"	250.—
4) Антон Штрбанл	" из Београда	"	500.—

Zahvale

Mi niže navedeni ložači članovi ovog udruženja, zahvaljujemo se najtoplije Oblasnoj upravi udruženja ložача државних жељезница и бродова Kралјевине Југославије у Загребу, на исплаћеној нам бољесничкој потпори, као и правној заштити, у износу од:

Za bolesničke potpore:

Klobučar Anton,	ložionica: Zagreb gl. kol.	Din.	150.—
Vidović Stjepan,	" Zagreb-Sava	"	250.—
Bučar Maks,	" Zagreb gl. kol,	"	575.—
Mutić Milovan,	" Brod na Savi	"	150.—
Mlapčić Mato,	" Zagreb gl. kol.	"	320.—
			<u>Ukupno Din. 1.445.—</u>

Za pravnu zaštitu:

Srbić Mirko,	ložionica: Zagreb gl. kol.	Din.	300.—
Vičević Poldo,	" Sušak	"	200.—
			<u>Ukupno Din. 500.—</u>

*

Niže navedeni Badanjek Mijo v. d. ložач iz Ložionice Zagreb gl. kol. zahvaljujem se ovime Oblasnoj upravi udruženja ložача државних жељезница и бродова Kралјевине Југославије у Загребу, на исплаћеној ми посмртнини за моју непрежалјену suprugu Anku, у износу од динара: 1.000.— (hiljadu dinara).

Mного zahvalni;

Ud. Badanjek Mijo